

Zasnovana marksistično

Preobrazba vzgoje in izobraževanja bo potekala na razredni podlagi, saj izhajajo njena temeljna načela iz marksistične misli. Združeno delo pa bo usmerjevalec celotne politike vzgoje in izobraževanja v naši družbi.

Poleg že omenjenega izhodišča na načelih marksizma, temelji predlog preobrazbe na usmeritvi k vzgoji za delo in z delom, kar pomeni, da je združeno delo usmerjevalec celotne politike vzgoje in izobraževanja in je dolžno prispevati k temu, da bo delo nezamenljivo sestavina vzgojno izobraževalnega procesa. Torej bo moralo dobiti delo v tem procesu občutno večji pomen, kot ga je imelo doslej. Združeno delo bo za takšno izobraževanje dajalo denar, zato bo njegova pravica in dolžnost, da odloča, kakšno izobraževalno strukturo, kakšne kadre potrebuje — takšne bo moral vzgojno izobraževalni proces izoblikovati. Združeno delo bo moralo tudi odločati o nomenklaturi poklicev.

Vzgoja in izobraževanje nista zaključen proces

Naslednje načelo predlagane preobrazbe je vzgoja s samoupravljanjem za samoupravljanje: iz objekta izobraževanja se mora učenec razviti v subjekt izobraževanja.

Delovni človek mora dobiti

možnost, da se nenehno izobražuje in usposablja, ne da bi podaljševali čas rednega izobraževalnega procesa, saj to ob hitrem znanstvenem in tehnološkem razvoju, nekateri ga imenujejo kar revolucija, kljub podaljšanju ne bi moglo zajeti vsega novega znanja. Zato je treba delovne ljudi, predvsem pa mlade, usposobiti za samoizobraževanje in jim omogočiti, da svoje znanje izpopolnjujejo ob delu.

Potrebe združenega dela bodo torej morale biti vsklajene z vzgojnoizobraževalnim procesom vsakemu delovnemu človeku, potekati mora kontinuirano in povezano, kar pomeni sprotno sprejemanje novih dognanj. Ne nazadnje mora biti vzgojno izobraževalni proces racionalen in ekonomičen.

Sedanji sistem srednjega šolstva je dal nekatere dobre rezultate (v poklicnih šolah je dobro razvil pripravo na delo, v gimnazijah dobro pripravo na visokošolski študij), toda prav ta dualizem, namreč izrazita usmeritev v intelektualne uslužbene poklice in po drugi strani usposabljanje za manualne poklice v proizvodnji, mora novi način usmerjenega izobraževanja preseči.

Kakšen bo novi vzgojno izobraževalni sistem?

Bazično izobraževanje, ki zajema predšolsko vzgojo, malo in osnovno šolo, je namenjeno

oblikovanju osebnosti. Usmerjeno izobraževanje sestavlja dva dela. Prvi zagotavlja višjo izobraževalno raven kot podlago za nadaljnje usmerjeno izobraževanje in tudi že usposablja za nekatere finalne usposobitve. Drugi del oblikuje kade različnih poklicnih profilov, pri čemer se naslanja na potrebe združenega dela ter učenčeva nagnjenja in sposobnosti.

Javna razprava

Javna razprava o preobrazbi srednjega v usmerjeno izobraževanje, ki pomeni prelomnico v dograjevanju sistema vzgoje in izobraževanja, skladno s sklepi 7. kongresa ZKS in 10. kongresa ZKJ, se je pričela 5. marca, zaključena pa bo z 31. majem. V razpravo so se vključile vse družbenopolitične organizacije na vseh ravneh in vanjo pritegnile vse zainteresirane občane in delovne ljudi. Ti so dali precej pripomb in predlogov, povsod pa so pozdravili preobrazbo srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje, kot tudi spremembo visokošolskega izobraževanja. Pogosto je bilo slišati ugotovitev, da zahtevajo preobrazbo velike družbene spremembe, gospodarski, znanstveno tehnološki in kulturni napredek, ki ga je prinesla socialistična revolucija v vseh svojih stopnjah in obdobjih.

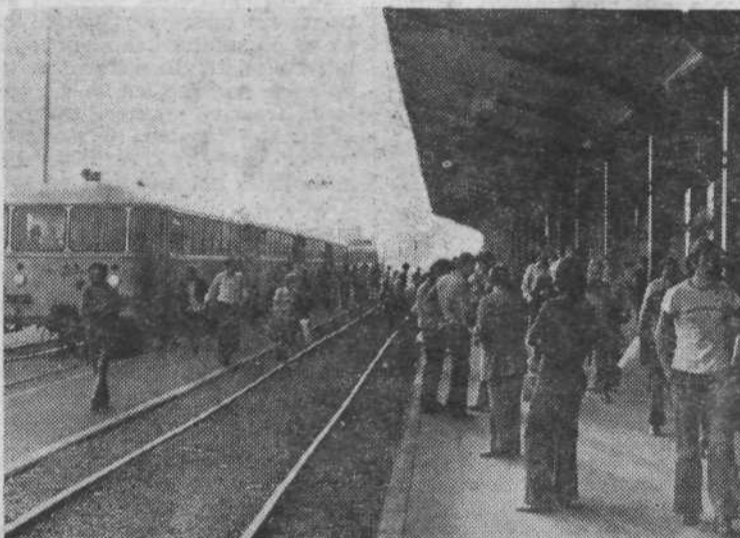
vj

fotomozaik

Dobro jutro, Ljubljana!

TRŽNICA — Ze v zgodnjih jutranjih urah ljubljanski trg zaživi. Prodajalci iz vse Slovenije in skoraj iz vseh naših republik začno pripravljati stojnice in razporejati svoje pridelke, saj bodo kupci kmalu tu.

ZELEZNISKA POSTAJA — V jutranjih urah ljubljanska železniška postaja postane pravo »mravljišče«. Iz bližnje in daljnje okolice vozijo vlaki, polni ljudi, ki so v mestu v službi, šoli ali pa imajo druge opravke.

CISTOČA — »Komunalci« se morajo navsezgodaj potruditi, da počistijo mestne ulice in s tem ovirali promet. Vsak dan mesto olajšajo za več sto ton smeti in druge nesnage, ki se nabere v smetnjakih.

POSTA — Zjutraj so poštni torbe najtežje, še posebno takrat ko se raznašajo časopisi. »Hitro pot pod noge in od stanovanja do stanovanja«, saj vsi željno pričakujejo poštarja.

Prvi aplavz

Dve majhni slovesnosti v vzgojno-varstvenem zavodu Prule

Pred komaj štirimi meseci je upraviteljstvo prulskega vrtca, v dogovoru z DPM sprejelo nove izredne gojence, ki sicer niso redno vključeni v zavod. Otroci so bili razdeljeni v dve skupini, v skupino učencev male šole in v skupino udeležencev Cicibanovih uric. Občasna vzgoja je bila le dvakrat tedenska, po dve uri, 12. maja je bil zaključek Male šole teh izrednih učencev, 13. maja pa so se do jeseni poslovili od vrtca tudi otroci iz te manjše skupine, iz oddelka Cicibanovih uric.

Nastop obeh skupin je bil ganljiv in še posebej presenetljiv. Če so bili mlajši polni prisrčne zagnanosti in hkrati prikupne nerodnosti so večji, tisti iz male šole, čeprav je bil »pouk« več kot kratkotrajen, pokazali toliko znanja in spretnosti, da je neka mamica upravičeno vzkliznila, da je to, kar so se v tem kratkem času naučili, zares pravi čudež. — Otroci so izpolnjevali teste liste in prvo zadrego, ob pogledu na številne poslušalce, saj so preizkusu znanja prisostvovali vsi starši, je vzgojiteljica, s svojo milino in hkrati nepopustljivo doslednostjo, v hipu pregnala iz otroških oči. Otroci so se sprostiti. Gledali so vzgojiteljico, testne liste, kekali drug k drugemu in že so vprašanja deževala iz vseh strani. Vzgojiteljica pa se je samo smehljala in govorila:

»Pomislite malo! Sami pomislite in izpolnite. Tako. Prav... Pssst... Zdaj zaprimo usta. Vsi zaprimo usta, sicer ne bomo mogli delati.«

Deček z veliko uro na roki je grizel svinčnik in razmišljal. Nenadoma je vprašal:

»Ali tudi žabo lahko pojemo?«

Vprašanje je veljalo testu in vzgojiteljica se ni zasmejala. Resno je odgovorila: »Seveda, nekateri imajo radi tudi žabe.«

»Kaj pa psička? Ali psička tudi lahko pojemo?«

»Psička? Ali bi ti pojedel psička?«

»Neeee...«

In glavice s kratkimi in dolgimi, s svetlimi in s temnimi lasmi, so se spet sklonile, ko se je nekje ob oknu zaslišal klepet. Vzgojiteljica je z narejeno resnostjo prisluhnila in rekla:

»Pssst, nekdo govori. Govori svinčnik? Mi ne govorimo...«

Testi so bili uspešno rešeni. Sledila je slovesna podelitev prvih »spričeval«. Vzgojiteljica je vsakemu gojencu, hkrati s spričevalom, podarila tudi prvi »maturantski cvet«. Otroci so si jih svečano pripenjali na ovratnike sreje in jopic. In že je bila tu proslava, ki je presenečala bolj in bolj. Mali »maturanti« so peli, plesali, spet peli, se spreminjali v zajčke, v medvede, v žabe in račke in kdo ve v kaj še vse: Zaključna pesem »Šolski zvonec glasno kliče« je bila polna ognja in sonca, polna smeha in sijočih oči. Mamice so po torbicah iskale robce in tudi očetje so

bili ganjeni, ko so mali »maturanti« s pesmijo odhajali z odra in z dvignjenimi rokami, ki so mahale in pozdravljale.

In spet se je oglasila ena izmed mamic:

»Neverjetno! Saj ne morem verjeti. Nisem v službi. Svojemu sinu sem se zelo veliko posvečala in vendar, priznam, v vseh letih mi ni uspelo doseči tega, kar so v vrtcu dosegli v teh nekaj urah. V kratkih štirih mesecih.«

Vzgojiteljice s svojo prizadevno ravnateljico Deso Mušičevo prav gotovo zaslužijo vse priznanje. V tako kratkem času so zares, kot je rekla neka mamica, ustvarile pravi čudež. Hkrati pa je ta čudež, ta uspeh ponovno opozoril na izreden pomen, ki ga imajo vrtci pri vzgoji najmlajših. Še tako ljubeča in skrbna družinska nega otroku ne more nuditi tega, kar mu lahko nudi kolektivna in načrtna vzgoja, kjer se otroci navadijo samostojnosti, tovarštva, discipline, kjer izgubijo strah pred tujimi ljudmi in se neopazno, brez bolečin vključijo v družbo, kjer igraje osvajajo delovne navade, kjer doživljajo tisoč drobnih in nepozabnih radosti svojega detinstva, ki jih spremljajo skozi vse življenje. Kako žalostna je bila mala Ina, kako nesrečna, ker zavoljo mavca ni mogla nastopiti s svojimi vrstniki. In ali niso prav te njene žalostne oči zgovorno potrdile za koliko lepih trenutkov so prikrajšani otroci, ki tega družbenega življenja med svojimi malimi prijatelji, iz takega ali drugačnega vzroka, ne okusijo in jim je zato prehod iz toplega domačega gnezda naravnost v šolo, toliko težji.

Prisrčni slovesnosti malih »maturantov« sta se zaključili z majhno pojedino; mamice in očetje pa so medtem ob kavi poklepetali o svojih otrocih, o nastopu, o novem vrtcu, ki ga bo končno dobila tudi Stara Ljubljana, pa o načrtih Društva prijateljev mladine in še in še.

Nasmejani starši so odhajali s svojimi srečnimi otroci, na mizi v vrtcu pa je ostala gora cvetja in zdelo se je, kot da bi iz slehernega cveta odmevala vesela otroška pesem teh malih prvih »maturantov«:

»Še sonce se smeji, ko v šolo bomo šli...«

Marta Grom

Tekst in foto: MILAN TUREL